

ПРОГРАМ

Кандидата за избор члана Високог савета судства
из реда виших судова у Републици Србији

Бојана Чогурић

Судија Вишег суда у Београду – Првостепено грађанско одељење

Драге колегинице и колеге,

Циљ моје кандидатуре за члана Високог савета судства је да својим знањем и искуством, које сам стекла радом у суду, допринесем унапређењу рада Високог савета судства, кроз јачање независности судова и судија, као и поверења јавности у независност и ауторитет судова, те кроз јачање професионалног и друштвеног положаја судија као носилаца изузетно одговорне функције, од чијег рада директно зависи поверење јавности у рад правосуђа. Сматрам да вредности за које бих се као члан Високог савета судства залагала могу допринети томе да судије на темељу квалитетног и ефикасног обављања своје функције, уз системску подршку Високог савета судства, буду перципиране од стране јавности као гаранти владавине права и правде. Вредности за које бих се залагала и активности које бих предузела су следеће:

1. Стварање јасне друштвене свести о постојању судске гране власти – да би се наведено постигло неопходно је да Високи савет судства преузме улогу проактивног вршиоца судске власти, што подразумева да чланови Високог савета судства, поготово из реда судија, морају да испољавају висок степен интегритета, стручности, независности и спремности да се залажу за положај судова, а самим тим и свих судија појединачно. Такође, сматрам да би се ово постигло и кроз веће ангажовање приликом доношења и измена закона, а преко обавезујућих седница свих судова, нарочито виших, апелационих и Врховног суда Републике Србије, као и настојањем да се најстручније судије ангажују у радним групама за измену закона.

2. Материјални положај судија и судијских помоћника – сматрам да је побољшање материјалног положаја судија нужан услов за општи напредак правосуђа, што подразумева примања која би судијама обезбедила стандард живота који одговара стручности, обиму, тежини, одговорности и посвећености коју судијска функција захтева, при чему је неопходно имати у виду неспојивост судијске функције са другим функцијама и пословима. Наведено би допринело не само остваривању осталих вредности на које у програму указујем, већ и ауторитету суда у целини, самим тим и ауторитету судија као носилаца судске гране власти. У том погледу, неопходно је унапређивање рада Комисије за буџет, а како би се на што целовитији начин остваривале надлежности Високог савета судства у припремању предлога буџета Савета. Мишљења сам да на углед судијске функције утиче и материјални положај судија чија је функција престала навршењем радног века, због чега је потребно да се у Закон о судијама унесе одредбе по којој би пензија износила најмање 80% последње плате, што би обезбедило достојанствен живот судије у пензији. Такође, како су судијски помоћници и приправници, стручни кадар који је од великог значаја за правилно и ефикасно функционисање судова, то је неопходно побољшати њихов радно-правни и материјални положај, на који начин би се спречио константан губитак овог кадра, али и судови учинили атрактивним радним местом за дипломиране правнике. Наведено би се могло постићи и кроз настојање да се донесе посебан закон који би овај кадар, као будуће судије, издвојио из

радно-правног статуса осталих државних службеника и истима дао како права, тако и обавезе, које одговарају онима који се оспособљавају за судијску функцију. Неопходно је радити и на побољшању услова рада и материјалног положаја свих осталих запослених у судовима (дактилографа, референата и других), с обзиром на то да од броја и квалитета тих запослених у великој мери зависи ефикасност одвијања процеса рада у сваком суду.

3. Избор најбољих и најквалификованијих кандидата за судије и председнике судова – да би се унапредио рад правосуђа у целини, али и ојачало поверење јавности у судове, неопходно је бирати најквалитетније кандидате за судије, јер сматрам да су знање, стручност и посвећеност раду од највећег утицаја на опште напредовање правосуђа. Због тога је важно да Високи савет судства излаже разлоге који су определили чланове Високог савета судства за избор одређеног кандидата, при чему се мора имати на уму да је први избор за судију од великог значаја, јер се квалитет и компетентност судије који је први пут изабран на ту функцију одражава и на касније вредновање његовог рада и на његов каснији избор у више судове. Доследном и транспарентном применом критеријума стручности, оспособљености и достојности приликом избора судија би се зауставио утисак који постоји у правосудној јавности да се кандидати бирају без јасних критеријума и мерила, односно кандидати недовољних квалитета, а да са друге стране колеге са значајним стажом и добрим резултатима остају без могућности напредовања. Такође, залагала бих се да се приликом избора председника судова примењују јасни критеријуми у погледу, не само остварених резултата рада, већ и личног и професионалног интегритета и угледа који кандидат поседује у колективу. У том циљу бих се залагала и за активно учествовање судија и судијских помоћника у обукама и активнију улогу Високог савета судства у вршењу контроле над спровођењем тих обука.

4. Подстицање слободе изражавања судија у погледу питања која су од значаја за правосуђе – судије имају неопходну стручност, ауторитет и одговорност, а у одређеним случајевима и дужност, да јавно износе своје мишљење на тему законског унапређења, одбране основних људских права, одбране независности судства, али и да едукују јавност како би се повећало разумевање и транспарентност рада правосуђа и то на начин на који се остварује равнотежа између слободе изражавања судије и потребе да се очува поверење јавности у непристрасност судије и достојанство судијске функције, што је у складу са Уставом Републике Србије, Законом о судијама и међународним стандардима, а како је потврђено и Мишљењем бр. 25 Консултативног Већа европских судија о слободи изражавања судија од 02.12.2022. године.

5. Заштита угледа судства у целини и судија појединачно, као и заштита судија од непримереног утицаја – да би се наведено постигло неопходно је да Високи савет судства реагује благовремено и ауторитативно, што доприноси перципирању судства као посебне гране власти и судије као носиоца те власти, а заштита судија би морала бити императив у раду Високог савета судства. Такође, у погледу заштите судија од непримереног утицаја сматрам да за заузимање става да је извршен непримерени утицај не треба да буде од значаја да ли су одређене радње или изјаве имале за исход утицај на ток поступка или доношење одлуке, будући да је надлежност Високог савета судства да спречи сваки утицај на рад судије и суда који је непримерен, не тражећи да је исти био и остварен, будући да се инсистирањем на остваривању непримереног утицаја на рад судије подрива поверење јавности у независност, самим тим и непристрасност судија, чије постојање је неопходно и део је права на правично суђење.

6. Отвореност Високог савета судства према јавности, као и доступност судијама – ради јачања поверења јавности у рад правосуђа, неопходно је радити на унапређењу комуникације Високог савета судства са јавношћу, информисању грађања о раду Високог савета судства и одлукама које су донете. Међутим, још важније је да Високи савет судства буде доступан свим судијама у Републици Србији, како би чланови Високог савета судства били упознати са проблемима са којима се судије суочавају, а што би се могло постићи и периодичним посетама свим судовима у Републици Србији од стране чланова Високог савета судства.

7. Вредновање рада судија и председника судова – сматрам да је потребно да се поново размотри отварање расправе о изменама Правилника за вредновање рада судије и председника суда, с обзиром на то да критеријуми за вредновање рада не смеју бити преуско постављени у виду пуне обраде статистичких података, али не смеју бити постављени ни прешироко, јер би примена недовољно одређених и апстрактних критеријума водила арбитрерности у вредновању рада судија и председника судова.

8. Дисциплинска одговорност судија – дисциплинска одговорност не сме бити средство застрашивања и притиска на судије нити заснивање дисциплинске одговорности судије сме бити препуштено прешироко постављеној арбитрерној процени дисциплинских органа, због чега бих се залагала да се поједини законом прописани дисциплински прекршаји ближе одреде, као што је то случај са постојећим дисциплинским прекршајем везаним за кршење одредбе Етичког кодекса, где постојање дисциплинског прекршаја зависи од одлуке Етичког одбора да ли је кршење одредбе Етичког кодекса било у знатној мери.

Поштоване колеге, од сваког од нас појединачно зависи углед наше професије у друштву и поверење јавности у независан, непристрасан и стручан рад судова, али рад и труд појединца није довољан без системске подршке и константног предузимања мера за унапређење правосуђа, те унапређење положаја судија као носилаца судске власти и бастиона правде и правичности у друштву, при чему сматрам да је Високи савет судства кровна институција у правосуђу која треба да акумулира, штити и на афирмативан начин заступа и спроводи интересе судија, а све у циљу стварања независног, ефикасног и стручног судства, што у крајњем исходу доводи до успостављања владавине права и следствено томе целовитог остваривања права на правично суђење сваког грађанина ове земље.

У Београду, дана 23.10.2025. године

Бојана Чогурић
судија Вишег суда у Београду